AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin
___131___ nömrəli _21_ _08_ 2020-ci
il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ VƏTƏNDAŞLARIN MÜRACİƏTLƏRİ İLƏ İŞ VƏ KOMMUNİKASİYA ŞÖBƏSİ

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN (ƏSAS (BAZA) ALİ TİBB TƏHSİLİNİN) İXTİSAS ÜZRƏ

T Ə H S İ L P R O Q R A M I

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050106 - Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi

BAKI – 2020

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN 050106 - Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bakalavriat səviyyəsinin **"050106- Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi"** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza) ali tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işədüzəlmə və təhsiliniartırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
- Tələbələri və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
- Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və **"050106- Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi"** ixtisası üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. ***Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnməlidir:***

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyənetmə bacarıqlarına;

- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

2.2. ***Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnməlidir:***

- Fiziki tərbiyə və çağırışaqədər hazırlıqla bağlı qazanılmış bilik, bacarıq və vərdişlərə uyğun olaraq problemlərin həllində iştirak etməyə hazır olmaq bacarığına;
- Fiziki tərbiyə fənninin məqsəd vəzifələrini və fənn üzrə anlayışlarını bilmək və şərh etmək bacarığına;
- Fiziki tərbiyə dərsinin quruluşunu bilmək və şərh etmək, tapşırıqlar vermək bacarığına;
- Fiziki tərbiyə dərsinin hazırlayıcı, əsas və tamamalayıcı hissəsinin məqsədinə müvafiq olaraq yerinə yetiriləcək tapşırıqları hazırlama bacarığına;
- Təhsilalanlara sağlamlıq, onun səviyyələri, bədənin möhkəmləndirmə vasitələri və sağlamlığın qorunması haqqında bilik vermək bacarığına;
- Hərəki qabiliyyətlərin inkişaf etdirilməsi haqqında məlumatları, tərkib komponentlərini bilmək və verilmiş hərəkətlərin hansı hərəki qabiliyyətin inkişaf etdirilməsinə aid olduğunu seçmək qabiliyyətinə;
- Sürət qabiliyyəti, onun tərkib komponentləri haqqında bilmək və verilmiş hərəkətlərin hansı komponentin inkişaf etdirilməsinə aid olduğunu seçmək bacarığına;
- Sürət-güc, əyilgənlik, qüvvə, çeviklik, dözümlülük qabiliyyətləri, onun tərkib komponentləri haqqında bilmək və verilmiş hərəkətlərin hansı komponentin inkişaf etdirilməsinə aid olduğunu seçmək bacarığına;
- Fiziki tərbiyə dərslərində qiymətləndirmə haqqında bilikləri nümayiş etdirmək bacarığına;
- Hərəki qabiliyyətlər üzrə kiçik və böyük summativ qiymətləndirmə aparılmasını, hansı hərəkətlə hansı hərəki qabiliyyətin qiymətləndirilməsini fərqləndirmək bacarığına;

- Antik və müasir olimpiya oyunları, olimpiya rəmzləri, Azərbaycan olimpiya hərəkatı. Azərbaycan idmançılarının olimpiya oyunlarında iştirakı və nəticələri (Avropa oyunlari və İslam həmrəyliyi oyunları) haqqında bilikləri təhsilalanlara çatdırma bacarığına;
- Hərəki qabiliyyətlərin inkişaf etdirilməsi üçün istifadə edilən idman növlərinin (atletika, gimnastika, basketbol, 3x3 basketbolu, voleybol. həndbol, futbol, futzal. badminton və şahmat) tarixi, Azərbaycanda yaranması və yarış qaydaları haqqında məlumat çatdırma bacarığına:
- Sıra hazırlığı və onun praktiki icrası haqqında (sıra, cərgə, yerində və hərəkətdə dönmələr, irəliləmələr və s) bacarıqlara;
- İlkin tibbi yardım haqqında bilmək və tətbiq etmək bacarığına;
- Təlim prosesini ümumi təhsilin Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq fənləri üzrə dövlət standartlarının tələblərinə uyğun olaraq təşkil etmək bacarığına;
- Fənnin nəzəri və praktik səviyyədə öyrənilməsinin tərkib hissəsi olan psixoloji, pedaqoji. didaktik. kommunikativ məsələlərdən baş çıxarmaq bacarığına:
- Təhsilalanların istedadının aşkar olunması və inkişafı ilə bağlı. habelə xüsusi qayğıya ehtiyacı olanlar üçün inklüziv təlim metodologiyasının, distant təhsil texnologiyalarından istifadə bacarığına;
- Sistem təfəkkürə sahib olmaqla yanaşı, pedaqoji innovasiyaları mənimsəmək keyfiyyətinə və dəyişən pedaqoji mühitə uyğunlaşmaq bacarığına;
- Tədris etdiyi fənnə hazır biliklər toplusu kimi deyil, daimi dərketmə prosesi kimi baxmaq, analiz və sintez etmək qabiliyyətinə.
- Təlim-tərbiyə prosesinin keyfiyyətinin təmin edilməsi üçün şagirdlərin təhsil proqramı üzrə nailiyyətlərinin, diaqnostik, cari və yekun nəticələrinin qiymətləndirilməsi üzrə işin təşkili bacarığına;
- İdraki, ünsiyyət və psixomotor fəaliyyətlər əsasında həyati bacarıqların. milli və bəşəri dəyərlərin formalaşdırılması bacarığına;
- İnnovativ təlim metodlarının tətbiqi, təhsilin məzmununun səmərəli mənimsənilməsini təmin etməklə təhsilalanın formalaşdırılması, peşəkarlığının yüksəldilməsi bacarığına;
- Səmərəli əks-əlaqənin, əməkdaşlıq şəraitinin, estetik-emosional mühitin yaradılması bacarığına;
- Şagirdlərin əməkdaşlığının, fəallıq və təşəbbüskarlığının, müstəqilliyinin, yaradıcı fəaliyyətinin təşkili, universal təlim fəaliyyətinin növlərinin aşılanması bacarığına;
- Öyrənənlərə və həmkarlarına dostcasına yanaşmaq, onların tənqidinə hazır olmaq və fəaliyyətini tənqidə uyğun olaraq qurmaq bacarığına;
- Problemli şəraitdə təşəbbüskarlıq göstərmək və məsuliyyəti öz üzərinə götürmək bacarığına.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. **"050106 - Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi"** ixtisası Təhsil Proqramı minimum 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	**30**
1	**Azərbaycan tarixi.** *Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcıllıqla öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.*	5
2	**Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya.** *Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.*	4
3	**Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya.** *Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.*	15
4	**Seçmə fənlər** *(Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər)*	
4.1	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
4.2	İnformasiyanın idarə edilməsi	3
	Politologiya	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
	İxtisas fənləri	**120**
5.	**Pedaqogika.**	10

	Bu fənnin tədrisində pedaqogikanın nəzəri əsasları, təlim- tərbiyə nəzəriyyələri, təlimin qanunauyğunluqları, prinsipləri, metodları, vasitələri, təşkili formaları, müasir təlim texnologiyaları, məktəbin idarə olunması və ona rəhbərliyin forma və metodları öyrənilir.	
6.	**Psixologiya.** *Bu fənnin tədrisində psixologiyanın predmeti, metodları, şagirdlərin yaş və psixoloji xüsusiyyətləri, onları öyrənmək üçün psixoloji metodlar tərtib etmək, onları diaqnostik ölçüdə tədqiq etmək öyrənilir.*	7
7.	**Təhsildə İKT.** *Bu fənn İKT vasitələrindən istifadənin müasir üsul və metodlarına; hesablama texnikası bazasında fəaliyyət göstərən multimediya texnologiyalarına, məlumatın daxil edilməsinə, toplanmasına, emalına, ötürülməsinə diqqət yetirir. Elektron tədris resursları və elektron lövhənin təlim prosesində istifadə edilməsinə, innovasiyaların idarəedilməsinə, distant təhsil, videokonfransların təşkili, aparat, proqram vasitələri və internetdə axtarış sistemləri ilə işləməyi diqqətə çatdırır.*	5
8.	**Multikulturalizmə giriş.** *Bu fənn multikulturalizm haqqında ümumi anlayışları, onun inkişaf mərhələlərini, bu sahədə əsas nəzəriyyələrin xüsusiyyətlərini, cəmiyyətdə mövcud olan etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində dövlətin apardığı siyasəti öyrədir. Azərbaycan Respublikasının multukulturalizm siyasətinin, sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini, onun xüsusiyyətlərini və bu siyasətin ölkədə uğurla həyata keçirilməsinin səbəblərini təhlil edir.*	3
9.	**Anatomiya.** *Bu fənnin tədrisində insan anatomiyasının xüsusiyyətlərini, şagirdlərini anatomik və fizioloji xüsusiyyətlərini öyrədir.*	6
10.	**Fiziki tərbiyənin və idmanın fiziologiyası.** *Bu fənnin tədrisində insan fiziologiyanın xüsusiyyətlərini, fiziki tərbiyə sistemində fizioloji xüsusiyyətlərin və gigiyenik tələblərin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.*	6
11.	**Fiziki tərbiyənin nəzəriyyaəsi və tədrisi metodikası.** *Bu fənnin tədrisində fiziki tərbiyənin nəzəri və metodik məsələlərini, şagirdlərin fiziki hazırlığının əsaslarını; fiziki tərbiyənin nəzəriyyə və*	10

	metodikasına aid mənbələrdən istifadə etməyi, fiziki tərbiyənin vasitələrinin tətbiqinin imkan və yollarını, tədris işlərinin planlaşdırılmasının forma və metodları öyrənilir.	
12.	**Gənclərin çağırışaqədər hazırlığının nəzəriyəsi və tədrisi metodikası.** *Bu fənnin tədrisində gənclərin çağırışaqədər hazırlığının nəzəri-metodiki məsələlərini, şagirdlərin çağırışaqədər hazırlığının əsaslarını, Silahlı Qüvvələrində istifadə olunan hərbi texnika və sursatlar haqqında zəruri məlumatları təhlil edilir.*	10
13.	**Bədən tərbiyəsi və idman tarixi.** *Bədən tərbiyəsi və idman tarixinin məzmununa cəmiyyətin mövcud olduğu müxtəlif dövrlərdə fiziki tərbiyə üzrə ideya və nəzəriyyələrin, forma və metodların vasitələrin öyrənilir.Bədən tərbiyəsi və idmanın ən qədim zamanlardan bu günümüzə qədər olan təkamülünü təhlil edilir.*	5
14.	**Fiziki tərbiyənin təşkili və idarə olunması.** *Bu fənn bədən tərbiyəsini, idmanı və fiziki tərbiyə sistemini öyrənir, qələcək mütəxəsisləri bədən tərbiyəsi hərəkətini idarə etmək üçün ən zəruri bilik və bacarıqlar təhlil edilir.*	6
15.	**İdman nəzəriyəsi.** *Bu fənnin tədrisində İdmanın sosioloji funksiyası, növlərinin təsnifatı və hazrlıq növlərini öyrənir Hərəkətlərin icra olunma taktikası və onun növləri və yarış taktikasına yiyələnmə öyrənir öyrədir.*	6
16.	**İdman oyunlarının nəzəriyəsi və tədrisi metodikası.** *Bu fənnin tədrisində idman oyunlarının yaranma tarixi, məzmunu, növləri, təşkili, keçirilməsi və texnikasın,ümumtəhsil məktəblərində idman oyunları dərslərinin təşkili, keçirilməsi və planlaşdırılmasını, texniki və taktiki variantlarının yerinə yetirilməsini (voleybol, basketbol, futbol, əl topu və s.); fiziki tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası üzrə hərəki vərdişlərin və fiziki keyfiyyətlərin inkişaf etdirilməsi yollarına, fiziki tərbiyənin qanunauyğunluqları haqqında məlumatlar öyrənir.*	10
17.	**Atletikanın nəzəriyyəsi və tədrisi metodikası** *Bu fənnin tədrisində atletika təlimi metodikası, növləri və hərəkət texnikasını öyrədir. Atletika dərslərinin təşkili, keçirilməsi və tədris ili üzrə illik və yarımillik planlaşdırmanı, bu sahədə yarışların təşkili və*	7

	keçirilməsini, qiymətləndirməni, normativləri qəbul etməyi, atletika hərəkətlərinin təliminin elmi və metodiki əsaslarının rolu təhlil edilir.	
18.	**Gimnastikanın nəzəriyyəsi və tədrisi metodikası.** *Bu fənn gimnastikanın təşkili, keçirilməsi və onun növlərinin təlimi metodikasının əsaslarını öyrənir. Gimnastika terminologiyasından düzgün istifadə etməyi, gimnastika dərslərinin təşkili və keçirilməsi metodikasının tətbiq etməyi, yaş qrupları üzrə gimnastika üzrə çıxış və bayramların təşkil etmə bacarıqlarının aşılanması haqqında məlumatlar öyrənir.*	8
19.	**Hərbi qanunvericiliyin əsasları.** *Bu fənnin tədrisində Hərbi idarəçiliyin həyata keçirilməsinin hüquqi formaları və hərbi idarəçilik aktlarını öyrənir. Tabeçiliyində olanlara qarşı hüquqi baxımdan düzgün intizam cəzası tətbiq etməyin qanunauyğunluqları təhlil edilir.*	5
20.	**Orduda fiziki hazırlığın əsasları.** *Bu fənnin tədrisində Orduda fiziki hazırlığın təşkilinin metod, vasitə, forma və məzmunu habelə, orduda sağlam həyat tərzi, kütləvi idman işləri, həkim nəzarəti və şəxsi gigiyena qaydalarını haqqında məlumatlar öyrənir.*	5
21.	**Güllə atıcılığının tədrisi metodikası.** *Bu fənnin tədrisində Güllə atıcılığına daxil olan hərəkətlərin icraetmə texnikasını, onun taktikasını, təlimi metodikasını, yarışların keçirilməsini, normativlərin qəbulu öyrənilir. Güllə atıcılığı kompleksə daxil olan ayrı – ayrı hərəkətlərin texnikası və onların təlimi metodikası təhlil edilir.*	5
22.	**Mülki müdafiə və ilkin tibbi yardım.** *Bu fənn fövqəladə hadisələrin qarşısının alınması, onların nəticələrinin aradan qaldırılması, kütləvi qırğın silahları, nüvə silahı, nüvə silahının tətbiqi və nəticələri, nüvə silahının zədələyici amilləri, radioaktiv çirklənmə, bioloji silahlardan qorunma üsulları, karantin tədbirləri, dinc və müharibə dövründə əhalinin mühafizəsinin xüsusiyyətləri, fərdi mühafizə vasitələri, qəza və təbii fəlakətlər zamanı xilasetmə işlərinin təşkili və yerinə yetirilməsi qaydaları, kimyəvi silahlar tətbiq edilərkən davranış və fəaliyyət qaydaları, müxtəlif zədələnmə ocaqlarında və təbii fəlakət rayonlarında ilk tibbi yardım göstərilməsində sanitar*	6

	drujinalarının təşkil olunması haqqında məlumatlar öyrədir.	
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər[1] *Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.*	**60**
	Pedaqoji internatura.	**30**
	CƏMİ	**240**

4. Tədris və öyrənmə

4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.

4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.

4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:

- mühazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar:
- təqdimatlar, müzakirələr və debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- layihələr;
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- rol oyunları;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;

---

[1] Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşımalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- ekspert metodu;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- distant təhsil;
- stimulyasiyalar; və s.

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq (məsələn, universitetin veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.) olmalıdır.

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;

- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünüqiymətləndirmə; və s.

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.

5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiat problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.

6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:

- təhlükəsiz təhsil şəraitinə, təhsil fəaliyyəti üçün zəruri imkanlara malik binalara, maddi-texniki və tədris bazasına, təchiz olunmuş tədris kabinetlərinə və laboratoriyalara, auditoriyalara, texniki tədris vasitələrinə, kabinetlərə, yataqxanaya, su, istilik, elektrik sistemlərinə, internet xidmətlərinə, virtual muzeylərə, elektron kitabxanaya, zəngiz məlumat bazasına, məlumat axtarış sistemlərinə çıxışa malik olmalıdır.

7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Pedaqoji internatura

8.1. Pedaqoji internatura tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.

8.2. Pedaqoji internatura ümumi təhsil müəssisələrində (ibtidai, ümumi orta və tam orta ümumtəhsil məktəbləri, ümumtəhsil internat məktəbləri, inteqrasiya təlimli internat tipli təhsil müəssisələri, xüsusi məktəblər və xüsusi internat məktəbləri, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün xüsusi məktəblər və internat məktəbləri, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün müəssisələr, istedadlı şagirdlər üçün məktəblər, gimnaziyalar, liseylər və digər müəssisələr) təşkil oluna bilər.

8.3. Pedaqoji internaturadan əvvəl ali təhsil müəssisəsi və pedaqoji internatura təşkil olunacaq ümumi təhsil müəssisəsi ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər ümumi təhsil müəssisəsində, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri, digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.

8.4. Pedaqoji internaturanın qiymətləndirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanın müəyyən etdiyi qaydalara əsasən həyata keçirilir.

9. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

9.1. **“050106 - Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi”** ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn ümumi təhsil müəssisələrində, məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində, peşə təhsili müəssisələrində, orta ixtisas təhsil müəssisələrində, təşkilatlarda, idarələrdə, birliklərdə və s. sferalarda, həmçinin mövcud qaydalara riayət olunmaqla müxtəlif təhsil müəssisələrində (ali məktəbdə elmi, elmi-pedaqoji fəaliyyət sahələri istisna olmaqla) işləyə bilər.

9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb səhifəsində yerləşdirməlidir.

9.3. **“050106 - Fiziki tərbiyə və çağırışaqədərki hazırlıq müəllimliyi”** ixtisası üzrə bakalavr proqramının məzunlarının təhsillərini magistratura səviyyəsi üzrə müvafiq ixtisaslaşma seçim cədvəlinə əsasən magistr proqramlarında davam etdirə bilirlər.

9.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin müdiri

______________**Yaqub Piriyev**

"20" 08 2020-ci il.

Təhsil İxtisasları qrupu üzrə
Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan
işçi qrupun sədri

______________**Cəfər Cəfərov**

"19" avqust 2020-ci il.